

Imię:

Nazwisko:

OCENA:

1. Termin „pozytywny” znaczył kiedyś, w XIX wieku:

- A. To samo, co dziś: dobry, życzliwy, korzystny.
- B. Był terminem muzycznym, pochodził od pozytywki.
- C. Dobry, korzystny, ale też praktyczny, racjonalny.
- D. Określał ludzi, przyjmujących sztuczne pozy.

2. Nazwa epoki: „pozytywizm” pochodzi od:

- A. Znaczenia terminu – to była bardzo pozytywna epoka.
- B. Od cyklu Augusta Comte’a pt. *Wykłady filozofii pozytywnej*.
- C. Od optymistycznej postawy, jaką przyjęli ówczesni myśliciele.
- D. Od faktu, że udało się przeprowadzić szereg pozytywnych reform gospodarczych.

3. Data 1864 rok w Polsce stała się granicą pomiędzy romantyzmem a pozytywizmem, bo:

- A. Jest datą klęski powstania styczniowego, która zmieniła postawy Polaków i zniechęciła ich do romantyzmu.
- B. Jest datą uznaną przez historyków za nowy okres w dziejach Europy.
- C. Po klęsce powstania styczniowego kobiety przywdziały żałobę narodową.
- D. Jest to data klęski powstania listopadowego.

4. Wskaż ten szereg określeń, który skupia prawdziwe znaczenia terminu realizm.

Realizm to:

- A. Nurt w sztuce malarskiej i postawa człowieka hołdującego tylko temu, co sprawdził.
- B. Postawa człowieka kierującego się rozsądkiem i realną oceną sytuacji, nurt w prozie XIX wieku, nazwa epoki w XIX wieku w Europie.
- C. Pogląd kwestionujący zjawiska irracjonalne w nauce, ale dopuszczający ich istnienie w sztuce.
- D. Nurt w literaturze i sztukach plastycznych, który zanikł wraz z wiekiem XIX.

5. Porównaj poniższe fragmenty. Wskaż opis realistyczny i fantastyczny.

a) Widziałem drzewa wyrastające i znikające jak opary, to zielone, to nowe, rosły. Puszczały konary i rozpadały się. Widziałem wyrastające olbrzymie budowle, piękne, lecz jakby za mgłą i znikające jak we śnie. Zdawało mi się, że cała powierzchnia ziemi topnieje i zlewa się w mych oczach. (George Wells)

b) U stóp pagórka, za mostem, aleja wysadzana młodą osiczyną prowadzi wprost do pierwszych domków miasteczka. Domki te, ogrodzone żywopłotem, otaczają rozmaitego rodzaju zabudowania gospodarskie, tłocznie, wozownie, destylarnie, rozrzucone pod cienistymi drzewami, na których zawieszono bywają wśród gałęzi drabiny, żerdzie i kosy. (Gustaw Flaubert)

Obraz z realistyczny

Obraz fantastyczny.....

6. Który z poniższych tekstów jest napisany zgodnie z zasadami realizmu?

A.
Nie ma rzeczy doskonałych – westchnął lis i zaraz powrócił do swej myśli: – Życie jest jednostajne. Ja poluję na kury, ludzie polują na mnie. Wszystkie kury są do siebie podobne i wszyscy ludzie są do siebie podobni. To mnie trochę nudzi.

B.

*Patrzcie, ach, patrzcie do góry,
Cóż tam pod sklepieniem świeci?
Oto złocistym pióro
Trzepioce się dwoje dzieci.*

*Jak listek z listkiem w powiewie,
Kręcą się pod cerkwi wierzchołkiem;
Jak gołąbek z gołąbkim na drzewie,
Tak aniołek igra z aniołkiem.*

C.

Na ulicy Miodowej, co dzień około południa można było spotkać jegomościa w pewnym wieku, który chodził z placu Krasiańskich ku ulicy Senatorskiej. Latem, nosił on wykwintne, ciemno-granatowe palto, popielate spodnie od pierwszorzędnego krawca, buty, połyskujące jak zwierciadła – i – nieco wyszarzany cylinder.

Odp.

7. Postać fikcyjna, realistyczna, fantastyczna, historyczna. Zdefiniuj różnice w czterech zdaniach.

A. Postać fikcyjna

.....
.....

B. Postać realistyczna

.....
.....

C. Postać fantastyczna

.....
.....

D. Postać historyczna

.....
.....

8. Przeczytaj poniższy fragment wiersza Adama Asnyka

„Do Młodych”

*Każda epoka ma swe własne cele
I zapomina o wczorajszych snach...
Nieście więc wiedzy pochodnię na czele
I nowy udział bierzcie w wieków dziele,
Przyszłości podnoście gmach!*

Utwór nazwiesz:

- A. krytyką
- B. polemiką
- C. apelem
- D. przestroga

9. Polski pozytywizm zaobfitował powieściami historycznymi. Który opis nie należy do powieści historycznej napisanej w pozytywizmie:

- A. Rzecz dzieje się w starożytnym Rzymie za czasów Nerona.
- B. Tłem zdarzeń jest siedemnastowieczna Rzeczpospolita: wojna ze Szwecją, czasy króla Jana Kazimierza.
- C. Czasy Napoleona Bonaparte. Polacy walczą w polskich legionach z nadzieją na wolność ojczyzny.
- D. Akcja rozgrywa się w starożytnym Egipcie. Młody faraon zmierzy się przebiegłością i mądrością kapłanów.

10. Które z podanych niżej obyczajów opisywał Henryk Sienkiewicz w powieści pt. „Krzyżacy”?

- A. Ślubowanie rycerza, pojedynki rycerskie, zajazd szlachecki, zaręczyny młodych.
- B. Pojedynki rycerskie, ślubowanie rycerza, wyzwolenie spod katowskiego miecza nałęczką panny.
- C. Czarna polewka, ślubowanie rycerskie, zaręczyny, pokonanie tura.
- D. Biesiadowanie w karczmie, uczta z polonezem, bitwa na miecze.

11. W powieści historycznej:

- A. Na tle zdarzeń historycznych rozgrywają się losy fikcyjnych bohaterów, pojawiają się też postacie historyczne.
- B. Losy bohaterów muszą być prawdziwe i rozgrywać się co najmniej 200 lat wstecz.
- C. Mogą być pokazane tylko postacie historyczne i zdarzenia historyczne.
- D. Autor nie może opisywać historii cudzego kraju – musi odwołać się do dziejów ojczyzny.

12. Gdybyś pisał(a) nowelę:

- A. opisałbyś fantastyczne zdarzenia o niewyjaśnionym początku i końcu.
- B. opisałbyś kilka równoległych historii różnych bohaterów.
- C. opisałbyś jeden wątek dotyczący określonych postaci – od początku, do końca w zwięzłym utworze.
- D. napisałbyś utwór rymowany, zajmujący 16-kartkowy zeszyt.

13. Dobierz tytuł do pozytywistycznej nowelki o tym, jak zgubiona i znaleziona rękawiczka połączyła zwaśnione rodziny i doprowadziła do ślubu zakochanych.

- A. „Opowieść o tym jak dwoje zakochanych odnalazło się dzięki konfekcji”
- B. „Historia miłości i zgody w pięciopalczatce zapisana”
- C. „Rękawiczka”
- D. „Opowieść zgubionej rękawiczki”

14. Przeczytaj tekst:

[...] W sposób pełny i szeroki wprowadził do powieści bogactwo realiów: geografię, opisy ulic, domów, wnętrz, ubrań i narzędzi, przedmiotów codziennego użytku, szeroki obraz obyczajów codziennego życia rozmaitych klas, środowisk, prowincji i stolicy. Wielki, rozległy obraz historyczny swoich czasów.

I. Tak skomentowano dzieło:

- A. Romantycznego twórcy eposu
- B. Pisarza realistycznego
- C. Awangardowego eksperymentatora w dziedzinie prozy
- D. Dramaturga z XX wieku

II. Autor notki o pisarzu zwraca przede wszystkim uwagę na:

- A. Powierzchnowe opisy oraz niekompletny obraz obyczajów i codziennego życia.
- B. Historyczne i społeczne zainteresowania twórcy.
- C. Zacięcie geografa, jakie towarzyszy pisarzowi w tworzeniu dzieła.
- D. Bogactwo realiów, szczegółów w opisie przestrzeni i obyczajów epoki historycznej dla pisarza.

15. Gdybyś miał za zadanie zaproponować pracę pisemną o dorobku literackim pozytywizmu, polecilbyś napisać:

- A. poemat heroikomiczny
- B. opowiadanie
- C. pieśń
- D. limeryk (żartobliwy wiersz oparty na groteskowym dowcipie)

16. Przeczytaj tekst:

Kobieta z kwiatami [...] ubrana była w czarną wełnianą suknię, bardzo skromną, która jednak wybornie uwydatniając jej kształtną i silną, w ramionach szeroką, a w pasie cienką kibić, zdradzała znajomość żurnalu mód i rękę biegłego krawca. [...] Głowę owiniętą czarnym jak heban warkoczem i twarz śniadą, z purpurowymi ustami i wielkimi szarymi oczami śmiało wystawiała na upalne gorąco słońca. Płócienny parasol opierała o ramię, a jej ręce, dość duże i opalone zdradzały rzadkie używanie rękawiczek.

I. Masz do czynienia z:

- A. Fragmentem pisma o tematyce mody i urody, lecz za dawnych czasów.
- B. Relacją z pokazu mody w XIX wieku.
- C. Realistycznym opisem postaci.
- D. Relacją z dziewiętnastowiecznego kurortu dla dam z lepszego towarzystwa.

II. Czy Twoim zdaniem opisana kobieta – postać z XIX wieku – jest:

- A. Wieśniaczką o spracowanych rękach.
- B. Modelką prezentującą kwiaty.
- C. Podróżniczką wyruszającą w świat.
- D. Panną z dobrego towarzystwa, lubiącą naturę i słońce.

III. Wskaż sformułowanie, które jest obecnie archaizmem gramatycznym.

Odp.

IV. Jest to opis:

- A. Obojętny – narrator nie ujawnia swojego stosunku do opisywanej postaci.
- B. Pozytywny – narrator pragnie ukazać osobę w bardzo korzystnym świetle, jako ładną i śmiałą.
- C. Niechętny – narrator gani bohaterkę za nieużywanie rękawiczek.
- D. Ironiczny – narrator wyśmiewa jej czarny strój w upał.

17. Wskaż zbiór tematów pasujących do epoki pozytywizmu (O czym pisali pozytywiści?):

- A. wiara, dusza, natura, śmierć.
- B. miasto, dziecko, wiedza, praca.
- C. folklor, cierpienie, przemijalność, czas.
- D. natura, wiedza tajemna, podróże, fantastyka.

18. Formą dziennikarską spopularyzowaną w pozytywizmie był felieton. Co to właściwie jest?

- A. Notatka prasowa o najciekawszym wydarzeniu z ostatnich dni.
- B. Odpowiedzi redaktorów na listy czytelników.
- C. Tak zwana kaczką dziennikarską – plotka dla sensacji, bez potwierdzenia.
- D. Krótki artykuł, autorski, wyrażający punkt widzenia i opinię danej osoby – zawsze w tym samym miejscu gazety.

19. Napisz ogłoszenie do prasy, w którym oferujesz swoje usługi w roli roznosiela ulotek. Każde słowo kosztuje – musisz zmieścić się w 10.

Odp.

.....
.....

20. Przeczytaj fragment wiersza Adama Asnyka:

*Między nami nic nie było
Żadnych zwierzeń, wyznań żadnych
Nic nas z sobą nie łączyło –
Prócz wiosennych marzeń zradnych*

*Prócz tych woni, barw i blasków
Unoszących się w przestrzeni
Prócz szumiących śpiewem lasków
I tej świeżej tåk zieleni
[...]*

*Prócz tych wspólnych jasnych zdrojów
Z których serce zachwył piłó
Prócz pierwiosnków i powojów
Między nami nic nie było!*

I. Jest to utwór:

- A. W którym poeta opowiada o przeszłości i tłumaczy się przed jakimś oskarżeniem.
- B. Jest zaprzeczeniem wyznania miłosnego wobec osoby, która odwołuje się do wspomnień.
- C. To wiersz o miłości – przekorna opowieść o uczuciu, wyrażona aluzjami.
- D. Poetyckie oświadczyńy wobec osoby, z którą spędził jakiś czas wiosną.

II. W strofie II poeta odwołuje się do zmysłów. Wskaż, w jaki sposób (wypisz odpowiednie fragmenty):

- a) wzrok –
.....
- b) słuch –
.....
- c) węch –
.....

III. „Serce zachwył pılo” to (jako środek stylistyczny):

- A. **Epitet** - wyraz określający, który podkreśla bądź uwydatnia jakąś charakterystyczną cechę.
- B. **Metafora** - zestawienie dwóch lub więcej wyrazów, które w połączeniu zyskują całkiem nowe znaczenie.
- C. **Anafora** - środek stylistyczny polegający na powtórzeniu tego samego wyrazu lub zwrotu na początku kolejnych zdań, wersów, zwrotek.
- D. **Alegoria** - postać, motyw lub fabuła mające poza znaczeniem dosłownym stały umowny sens przenośny.

IV. Tytuł „Między nami nic nie było” jest:

- A. Przesłaniem poety, nieprzyznającego się do kontaktu z adresatką wiesz.
- B. Refleksją o ulotności wiosny.
- C. Przekornym zaprzeczeniem dosłownego znaczenia zwrotu.
- D. Deklaracją poety oskarżonego o brak szacunku dla damy.

21. Które z wymienionych niżej wynalazków nie należą do osiągnięć wieku XIX?

- a) fotografia
- b) telefon
- c) radio
- d) pierwszy samolot

22. Połącz nazwiska odkrywców z odpowiednią dziedziną:

- a) Stephenson
- b) Koch
- c) Ford
- d) Einstein
- e) Eiffel

- A. fizyka B. kolej C. samochody D. medycyna E. architektura

23. Połącz przedmiot z jego wynalazcą.

- a) telefon
- b) żarówka
- c) silnik parowy
- d) lampa naftowa

- A) Edison B) Bell C) Watt D) Łukasiewicz

24. Kto ustalił okresowy układ pierwiastków chemicznych?

- a) Darwin
- b) Mendelejew
- c) Comte
- d) Koch

25. Który z poniżej wymienionych gmachów jest dziełem XIX wieku?

- a) Kaplica Sykstyńska
- b) Wieża Eiffla
- c) Wersal
- d) Pałac w Wilanowie

26. Idea głosząca, że nauka jest jedyną metodą wyjaśniania zjawisk rzeczywistości to:

- a) monizm przyrodniczy
- b) scjentyzm
- c) pozytywizm

27. Nowela to gatunek:

- a) biblijny
- b) renesansowy
- c) pozytywistyczny

28. Z podanych niżej terminów wstaw odpowiednie słowa w wykropkowane miejsca (nie zapomnij zmienić przypadku):

massmedia, Rakieta, romantyzm, rower, balon, wiek XIX, film, utilitaryzm

Epoka poezji to zdecydowanie (a)....., wiek pary i żelaza to (b)....., a XX stulecie to wiek elektryczności, c)..... i komputerów. Bicyklem albo welocypedem nazywano niegdyś (d)....., a bracia Montgolfier wzlecieli (e)..... jeszcze w wieku XVIII. Pierwszy pokaz (f)..... miał miejsce w roku 1895, a jego autorem byli bracia Lumière. Słynna lokomotywa Stephensona miała na imię (g)..... Pogląd o potrzebie użyteczności każdego ludzkiego działania nazywamy (h).....

29. Akcja powieści „Nad Niemnem” osnuta jest wokół ekonomicznego sporu między:

- a) Kirłami a Korczyńskimi
- b) Korczyńskim a Justyną Orzelską
- c) Korczyńskimi a Bohatyrowiczami

30. Legendarnymi założycielami rodu Bohatyrowiczów są:

- a) Justyna i Jan
- b) Jan i Cecylia
- c) Zygmunt August i królowa Bona

31. Pod względem gatunkowym „Potop” to:

- a) awanturyczny romans
- b) powieść przygodowa
- c) powieść fantastyczna
- d) nowy typ powieści historycznej, łączącej atrakcyjną awanturniczą fabułę z wątkiem romansowym i realiami historycznymi.

32. Pozytywizm w Polsce trwa:

- a) od 1864 r. do końca XIX wieku
- b) od 1831 do końca XIX wieku
- c) cały wiek XIX